

บทที่ 7

การเป็นแบบอย่างทางค่านิยมและจริยธรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ยกตัวอย่างกิจกรรมที่สนับสนุนการเป็นแบบอย่างค่านิยมและจริยธรรมได้
2. เสนอแนะวิธีการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมแก่เพื่อนครูได้ตามลักษณะวิชาที่เขาสอน
3. เขียนบันทึกการสอนเพื่อแสดงวิธีการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมได้อย่างน้อย 3 วิธี

แนวคิด

การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลในสังคมเป็นวิธีการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมที่ดีวิธีหนึ่ง ดังนั้นการประพฤติการปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในสายตาของสังคม จึงต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ

ในครอบครัว พ่อ แม่ จะเป็นแม่แบบที่ดีแก่ลูก ๆ ฉันทใด ที่โรงเรียนครูก็เป็นแบบอย่าง ที่นักเรียนยึดถือและนิยมลอกเลียนแบบฉันนั้น จากประสบการณ์ผู้เขียนพบว่า นอกจากครูจะเป็นแม่แบบแก่นักเรียนแล้ว ยังมีอิทธิพลด้านความรู้สึกรักใคร่ ห่วงใย อารมณ์ และการตัดสินใจด้วย โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษา - ชั้นมัธยมศึกษา หลายคนพบว่าตนเองชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษมาก เพราะชื่นชมผู้สอนและเกลียดวิชาภาษาไทย ด้วยความไม่ถูกใจครูเช่นกัน บางคนเขียนหนังสือสวยงามเป็นระเบียบ ด้วยความเอาใจใส่ของครูซึ่งเขียนให้ดูทุกวันบนกระดาน ขณะที่นักเรียนอีกกลุ่มเขียนหนังสือไม่น่าอ่าน เนื่องมาจากอิทธิพลของครูเป็นสำคัญ จากสรุปรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาครั้งที่ 4 เรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของเยาวชน พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เสริมต่อการพัฒนาคุณลักษณะของเยาวชนประการหนึ่ง คือพ่อแม่ และครูอาจารย์จะต้องเป็นต้นแบบที่ดีแก่เด็กและเยาวชนในอันที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี (กรมวิชาการ 2527, 77) ครูจึงสมควรนำแนวคิดเหล่านี้มาใช้

ในการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมได้ด้วยวิธีต่าง ๆ คือ

- การปฏิบัติเพื่อเอาใจ เด็กเล็ก ๆ ต้องการให้เป็นที่รักของครูโดยพยายามหลีกเลี่ยงแบบสิ่งที่ครูปฏิบัติ นักเรียนวัยรุ่นที่ต้องการการยอมรับของครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่ครูเสนอแนะ ประเด็นสำคัญที่สุดครูจะต้องปฏิบัติตนให้นักเรียนเกิดความรักและศรัทธาในตัวครูเสียก่อน

ตัวอย่างกิจกรรมที่สนับสนุนการเป็นแบบอย่างทางค่านิยมและจริยธรรม

ครูควรรหากิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับส่งเสริมให้นักเรียนเห็นแบบอย่างทางจริยธรรมให้ชัดเจนขึ้น

1. ให้นักเรียนเห็นความสามารถของครู

ในความคิดของนักเรียนอาจมองเห็นว่า ครูมีความสามารถในการสอนแต่เพียงอย่างเดียว นักเรียนจะรู้สึกชื่นชมและแปลกใจหากพบว่าครูสามารถทำอะไรได้หลายอย่าง เช่น เล่นดนตรี ร้องเพลง ซ่อมบ้าน ซ่อมเครื่องยนต์ เป็นนักแสดง เขียนแบบ เล่นกีฬา ฯลฯ ได้ด้วย

เมื่อมีความสนใจในตัวครูนอกเหนือจากงานสอนแล้ว นักเรียนก็จะเพิ่มความนิยมศรัทธาและคล้อยตามในความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของครูไปด้วย ดังนั้นการเป็นแม่แบบทางค่านิยมและจริยธรรมของครูจะเกิดขึ้นได้ จากการแสดงความคิดความสามารถให้เป็นที่ประจักษ์แก่นักเรียน ไม่ว่าจะอยู่ในสาขาวิชาใด เช่น การสอนภาษาไทย ครูสามารถยกตัวอย่าง บทประพันธ์ หรือผลงานของครูในวารสาร หนังสือพิมพ์ หรือจากการเขียนในโอกาสต่าง ๆ มาอ่านให้นักเรียนฟัง การสอนภาษาต่างประเทศก็เช่นกัน ครูสามารถสนทนากับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. แสดงความเป็นกันเองกับนักเรียน

นักเรียนอาจพบครูนอกโรงเรียน เช่น ที่ร้านค้า ตลาด โรงภาพยนตร์ หากครูแสดงท่าทีเป็นมิตรด้วยการทักทาย เขาก็จะเข้ามาคารวะและกล่าวที่จะสนทนาด้วย ครูจึงควรรหาโอกาสที่จะเป็นกันเองกับนักเรียนนอกเหนือจากในชั้นเรียน

อีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยได้ดี คือการพูดคุยและเล่าประสบการณ์ส่วนตัว (ที่พอเล่าได้) บางกรณีที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน

- เรื่องครอบครัว การศึกษา
- ให้อุภาพของครอบครัว หรือภาพที่ไปทัศนศึกษา
- เล่าถึงงานอดิเรกที่ครูชอบ

- เมื่อพบกันตามสถานที่ต่าง ๆ แนะนำสมาชิกในครอบครัวให้ศิษย์รู้จัก
- ยกตัวอย่างชีวิตจริงของครูสนับสนุนบางเรื่องที่สอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและ
กาลเทศะที่ครูจะประยุกต์ใช้

การแสดงความเป็นกันเองจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งมีประโยชน์ต่อการเป็นแบบอย่าง
ทางค่านิยมและจริยธรรม

3. ทำป้ายนิเทศเล่าเรื่องจริงของบุคคลที่นักเรียนสนใจหรือบุคคลจากประวัติศาสตร์

ครูอาจทำป้ายนิเทศเล่าเรื่องบุคคลที่นักเรียนสนใจ เช่น ศิลปิน บุคคลที่กำลังเป็นที่
ชื่นชอบของสังคม หรือตัวครูเอง โดยเลือกป้ายที่มีขนาดพอเหมาะ เขียนชื่อบุคคลผู้นั้นบนหรือใต้
กรอบป้าย ตีครุภาพตรงกลางป้าย แล้วหาข้อมูลข่าวสาร คำพูด จดหมาย ประกาศนียบัตร
ปริญญาบัตร รางวัลที่ได้รับ และอื่น ๆ ฯลฯ แล้วติดป้ายนิเทศนี้ไว้ในห้องเรียนหรือห้องประชุม
หรือห้องทำงานของครู

ครูควรระลึกว่าการเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมและจริยธรรมในเรื่องใดจะต้อง
หาบุคคลที่มีคุณลักษณะตรงและสอดคล้องมาแสดงเป็นแม่แบบ เช่น บุคคลผู้ทำประโยชน์เพื่อ
บุคคลอื่น เพื่อนร่วมชาติ อาสาสมัครของมูลนิธิต่าง ๆ เช่น อาจใช้ดารา เช่น คุณบิณฑ์ และ
คุณเอกพันธ์ บันลือฤทธิ์ บุคคลที่มีอุดมการณ์แน่วแน่ในการรักษาป่า อย่างคุณสืบ นาคะเสถียร
บุคคลที่ช่วยเหลืองานสังคม เช่น คุณหญิง ดร.อัมพร มีสุข เป็นต้น

นอกจากวิธีดังกล่าวแล้วข้างต้น ยังมีวิธีอื่น ๆ อีกหลายวิธีที่ครูสามารถนำมาเป็น
ตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้โดยให้ประสบการณ์ตรงแก่นักเรียน เช่น

- ให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมในครอบครัวของครูในโอกาสงานทำบุญ พิธีกรรม
ทางศาสนา งานเลี้ยงวันเกิด งานแต่งงาน งานศพ ฯลฯ
- จัดทัศนศึกษาต่างจังหวัด
- จัดกีฬา กีฬากลุ่ม โรงเรียน
- ทำบุญ ตักบาตร เวียนเทียน ในวันสำคัญทางศาสนา

ฯลฯ

4. ให้นักเรียนทำรายงานเกี่ยวกับบุคคลตัวอย่างในแนวคิดของนักเรียน

ก่อนอื่นครูต้องสำรวจรายชื่อหนังสือและเอกสารที่มีในห้องสมุดให้พร้อมว่ามีเรื่องที่ต้องการให้นักเรียนค้นคว้าหรือไม่ ครูควรกำหนดหัวข้อเรื่องกว้าง ๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกทำหัวข้อที่ตนชอบ ไม่ควรจำกัดเวลา อดีต หรือปัจจุบัน ไม่ควรกำหนดแหล่งข้อมูล หนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ข่าววิทยุ โทรทัศน์หรือรายการต่าง ๆ ไม่ควรกำหนดบุคคลว่าเป็นใคร

เมื่อนักเรียนทำรายงานเสร็จแล้ว ครูต้องนำรายงานเหล่านั้นมาเสนอในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมอภิปรายหัวข้อค่านิยมและจริยธรรมของบุคคลที่ตนเลือกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อสรุปค่านิยมและจริยธรรมที่นักเรียนอาจเลือกมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

5. ให้นักเรียนหาบุคคลที่ไม่สมควรถือเป็นแบบอย่าง

วิธีการทำให้เข้าใจถึงค่านิยมและจริยธรรมของบุคคลให้ดีขึ้น บางครั้งต้องเลือกตัวอย่างที่ตรงกันข้ามบ้าง เพื่อเป็นการเปรียบเทียบที่ชัดเจน การเลือกบุคคลที่มีความประพฤติปฏิบัติไม่ดีทำให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของความดีเพิ่มขึ้น ถือว่าเป็นวิธีส่งเสริมค่านิยมและจริยธรรมอีกวิธีหนึ่ง

นิทานอีสปหลายเรื่องมีตัวละครเป็นสัตว์ที่มีนิสัยไม่ดี ครูอาจนำมาเล่าหรือให้นักเรียนไปอ่านเป็นการบ้านและมาเล่าให้เพื่อนฟัง เช่น เรื่องเด็กเลี้ยงแกะ เรื่องสุนัขจิ้งจอก ฯลฯ หรือให้หาบุคคลในสังคมที่ทำความชั่วและถูกลงโทษมาเป็นตัวอย่าง คนร้ายที่กลับใจ หรือสำนึกผิดหันมาบอกสังคมว่า อย่าทำตามฉันนะผลที่ได้รับโทษร้ายเช่นนี้..... ดังในรายการโทรทัศน์ ผู้เคยสูบบุหรี่อย่างหนัก เช่น คุณประคิษฐ์ กัลยจาริก และคุณ ศ. อาสนจินดา หรือผู้ติดโรคเอดส์มาบอกมวลชนว่า อย่าเที่ยวสำส่อนทางเพศจะติดโรคเอดส์ (AIDS) อย่างพวกเขา เป็นต้น

6. หลีกเลี่ยงการพูดอย่างหนึ่งแล้วทำอีกอย่างหนึ่ง (Avoid Hypocrisy)

ในสังคมปัจจุบันมีครูจำนวนไม่น้อยที่สอนให้นักเรียนปฏิบัติอย่างหนึ่ง แล้วตนเองปฏิบัติอีกอย่างหนึ่ง เช่น ครูพลานามัยสอนนักเรียนว่า สูบบุหรี่ไม่ดี ก่อให้เกิดโรคมะเร็งในหลอดลม แต่ตัวครูเองสูบบุหรี่ให้นักเรียนเห็น ครูภาษาไทยให้นักเรียนออกเสียงคำควบกล้ำ ร, ล ให้ชัดเจน แต่ครูพูดโดยไม่มีอักษรควบกล้ำเสมอ ๆ ครูบางคนประพฤติไม่เหมาะสม เล่นการพนัน

ให้นักเรียนเห็น เหล่านี้เป็นต้น การอบรมสั่งสอนของครูจะไม่มีผลด้านค่านิยมและจริยธรรมเลย หากครูไม่ปฏิบัติตามที่ครูสอนนักเรียน

Williams (1993, 22-23) เสนอว่า ตามความคิดของนักเรียน ครูที่เป็นแม่แบบหรือแบบอย่างต่อนักเรียนควรมีลักษณะดังนี้คือ

1. สอนเข้าใจชัดเจน
2. ไม่ใช่อำนาจ
3. รับฟังนักเรียน
4. ปฏิบัติตามสิ่งที่สั่งสอนนักเรียน
5. นำเคารพนับถือ

อย่างไรก็ตาม ครูอาจจะมีข้อบกพร่อง ผิดพลาดบ้างไม่มากก็น้อยเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการพุดขัดแย้งกับการปฏิบัติ ครูจึงมีข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ซื่อสัตย์ต่อตนเอง

คำสั่งสอนอบรมของครูต่อนักเรียนให้ถือเป็นเรื่องสำคัญ ครูจะปฏิบัติอย่างที่สอนนักเรียนได้หรือไม่

2. ไม่ละเลยข้อบกพร่องของนักเรียน

นักเรียนอาจวิจารณ์ครูด้วยการเข้าหาอย่างเป็นกันเอง แม้ว่าความจริงครูไม่ได้เป็นเช่นนักเรียนว่ากล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ครูก็น่าหยุดคิด เพราะนักเรียนอาจพุดถูกก็ได้ หรือพุดผิดก็ได้

ตัวอย่าง ข้อวิจารณ์ของนักเรียน

- อาจารย์อย่าใจร้อนซิคะ ฟังพวกเราให้จบก่อน
- อาจารย์ขี้ใจน้อยจัง พวกเราท้วงนิดหน่อยก็โกรธแล้ว
- อาจารย์สำรวจข้อมูลถูกต้องแล้วหรือครับ

ฯลฯ

3. ขอมรับผิด

หากพบว่าข้อมูลที่ครูสอนผิดพลาด เพราะไม่ทันยุคทันสมัยพอ ครูก็ควรยอมรับผิดไม่ควรดันทุรังว่าตนถูกเสมอไป นักเรียนในยุคข้อมูลข่าวสารอันไร้พรมแดนสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว ยิ่งบางครอบครัวมีเครื่องมือช่วยการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น นักเรียนยังมีขีดความสามารถด้าน

การเรียนเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น การที่ครูยอมรับผิดจะเป็นตัวอย่างให้นักเรียนเข้าใจว่า ผิดแล้วควรยอมรับผิด ไม่ได้เป็นเรื่องเสียศักดิ์ศรี หรือเกียรติอย่างใด แม้ครูยังผิดและยอมรับผิดได้

4. สำรองตนเองของครู

ครูควรได้สำรองตนเอง โดยให้นักเรียนเป็นคนตรวจสอบและวิจารณ์คำพูด ตลอดจนการปฏิบัติของครูว่ามีอะไรที่ขัดแย้งกันบ้าง ครูอาจปฏิบัติปีละครั้ง หรือภาคเรียนละครั้งก็ได้ การสำรองความคิดเห็นควรมีนักเรียนเป็นการส่วนตัว เพื่อไม่ให้ครูเกิดความรู้สึกขวยเขิน

7. ให้นักเรียนวิเคราะห์แม่แบบ (Role Model Analysis)

กิจกรรมนี้จะกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจและเห็นคุณค่าของค่านิยม จริยธรรม ชัดเจนขึ้น และปลูกฝังให้เด็กรู้สึกอยากจะทำอย่างนั้นบ้าง

ครูควรเริ่มด้วยการอธิบายคำว่า แม่แบบ (Role Model) ให้นักเรียนเข้าใจว่า แม่แบบ หมายถึง บุคคลที่นักเรียนศรัทธา ประทับใจ เสาะแสวงหา อยากเลียนแบบให้เป็นอย่างนั้นบ้าง แม่แบบจึงเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน บุคคลที่จะเป็นแม่แบบนั้น ส่วนมากเป็นแบบอย่างที่ดี ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ปฏิบัติตนไม่เหมาะสมจึงไม่ถือว่าเป็นแม่แบบ

เมื่อนักเรียนเข้าใจความหมายคำว่า แม่แบบ แล้ว ครูก็ควรให้นักเรียนลองหาบุคคลประเภทต่าง ๆ ที่จะมาเป็นแม่แบบ โดยให้เขียนลงในสมุด หรือเขียนบนกระดาน ครูช่วยให้การเสนอแนะด้วย เช่น

- ผู้ปกครอง บิดามารดา
- ญาติพี่น้อง
- ครู
- โค้ชนักกีฬา
- หัวหน้างาน
- พระภิกษุ
- นายจ้าง
- เพื่อน
- นักประพันธ์
- นักการเมือง
- ศิลปิน

หลังจากนั้นให้นักเรียนแบ่งกระดาษเป็น 3 ส่วน แล้วให้นักเรียนเขียนเติมข้อความ
ดังต่อไปนี้

ตารางวิเคราะห์แม่แบบ

แม่แบบหรือต้นแบบ	คุณลักษณะที่ประทับใจ	แนวคิดหรือพฤติกรรมที่มีอิทธิพล
คุณพ่อ	- มีระเบียบ ใฝ่ใจได้ มีความรับผิดชอบ เป็นที่พึ่งของทุกคนในบ้าน	- เป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว สำคัญมากสำหรับฉัน
คุณแม่	- มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ขี้บ่น ขยัน ทำงาน	- ชอบสอนให้ฉันรู้จักการให้
เพื่อนชื่อสิดาภรณ์	- น่ารัก เป็นมิตร ชอบยิ้ม ร่าเริง แจ่มใส	- เตือนฉันให้ทำตัวเป็นคนร่าเริง
คุณครูวินิตา	- เมตตา กรุณา อารมณ์ดี คุยสนุก สอนสนุก	- ในชั่วโมงเรียนของคุณครู บรรยากาศอบอุ่น ฉันชอบเรียน วิชาที่คุณครูวินิตาสอน
อาจารย์ปานใจ	- เจ้าระเบียบ มีอารมณ์ขันบางครั้ง ทำงานเรียบร้อย ลายมือสวย	- ฉันชอบเขียนเลียนแบบอาจารย์ ลายมือฉันคล้ายอาจารย์มาก
คุณยายฐานะประณี	- พุฒจาเรียบร้อย สุภาพ ชอบแต่ง โคลง กลอน เล่นนิทานสนุก ๆ ให้ฟัง ฯลฯ	- ฉันชอบอ่านหนังสือดอกสร้อยที่ คุณยายเขียน ฉันชอบแต่งกลอน

8. ครูควรร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับนักเรียน

กิจกรรมหรืองานที่ครูให้นักเรียนทำ ครูควรลงมือทำด้วย จะเป็นวิธีแสดงแบบ
อย่างของครูที่ดีที่สุด และจะทำให้เด็กมีความตั้งใจในการทำงานเต็มกำลังความสามารถ เช่น ครู
ให้นักเรียนเขียนจดหมาย ครูก็ควรเขียนจดหมายด้วย และอ่านให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง หากครูให้
นักเรียนเขียนบทกวี ครูก็ต้องเขียนบทกวีด้วย เป็นต้น การทำอย่างนี้เป็นแนวทางการอบรม ปลูกฝัง
นักเรียนด้วยการถ่ายทอด ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ประสบการณ์ ค่านิยมและจริยธรรมของครู

เมื่อนักเรียนเห็นว่าครูปฏิบัติ ได้ยินเสียงครูพูด พวกเขาจะรู้สึกสนใจในความจริงและรับอิทธิพลเหล่านั้นสู่ชีวิตพวกเขาอย่างเต็มที่

อย่างไรก็ตาม ครูควรมีศิลปะในการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน ด้วยการแสดงเป็นแม่แบบ และอภิปรายด้านค่านิยมและจริยธรรม ดังต่อไปนี้

1. ตั้งใจฟังนักเรียน ให้พวกเขารู้ว่าครูสนใจ ตั้งใจ และเต็มใจฟังพวกเขา นักเรียนก็จะสนใจฟังครูด้วยเหมือนกัน
2. อย่าถือสิทธิความเป็นครู ใช้เวลาทั้งหมดพูดคนเดียว จะไม่เป็นผลดีต่อนักเรียน
3. อย่าใช้วิธีเทศน์ ควรแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
4. เลือกเวลาที่เหมาะสม เพื่อปฏิบัติเรื่องต่อไปนี้
 - เริ่มการอภิปราย
 - เสริมคำพูด
 - ตัดบทสรุปประเด็น
 - ไร่้ความคิด
 - ช่วยตอบคำถาม
 - สรุปค่านิยมและจริยธรรม

9. ให้นักเรียนเขียนจดหมายถึงบุคคลที่เป็นแม่แบบ

เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกบุคคลที่เป็นแม่แบบของนักเรียน แล้วให้เขียนจดหมายไปถึงบุคคลนั้น โดยไม่ต้องกราคำตอบ มีใจความสำคัญ ดังนี้

1. แสดงความขอบคุณที่เป็นแม่แบบ
2. รู้สึกชื่นชอบที่บุคคลนั้นเป็นแบบอย่างด้านหนึ่งด้านใดที่ตนชอบ
3. ความประทับใจที่นักเรียนมีต่อแม่แบบนี้
4. แนวปฏิบัติที่มีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไร
5. นักเรียนอยากเป็นเช่นแม่แบบในเรื่องใดมากที่สุด

ฯลฯ

เมื่อนักเรียนเขียนจดหมายเสร็จแล้ว ให้นักเรียนจับคู่แลกเปลี่ยนกันอ่านหรือแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ก็ได้ ครูอาจให้นักเรียนคัดเลือกจดหมายของคนใดคนหนึ่งอ่านดัง ๆ ให้นักเรียนในชั้นฟัง

ต่อไปครูควรสนับสนุนให้นักเรียนส่งจดหมายไปถึงแม่แบบของนักเรียน ครูต้องให้ความมั่นใจว่า ผู้ที่ได้รับจะมีความยินดีและประทับใจ

กิจกรรมเขียนจดหมายจะทำให้ครูได้ประโยชน์ด้านการพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมดังต่อไปนี้

- แนะนำจุดเด่นของบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี
- นักเรียนได้ยืนยันค่านิยมจริยธรรมเหล่านั้นด้วยตนเอง
- แนะนำให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกรื่นรมแทนของขวัญแก่บุคคลอื่นด้วยประสบการณ์ตรง
- ทำให้นักเรียนได้รับความเป็นมิตรไมตรีจากผู้รับจดหมาย
- ฝึกการสื่อสารระหว่างแม่แบบและนักเรียน
- นักเรียนจะเกิดความตระหนักในค่านิยมด้านดีจากบุคคลนั้นๆ

สรุป

การปฏิบัติตัวของครูจะเป็นแบบอย่างในการสร้างค่านิยมนั้นเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในการสร้างศรัทธา การสอน และการส่งเสริมการปฏิบัติ นั่นคือ ครูผู้ทำหน้าที่ปลูกฝังคุณลักษณะทางค่านิยม จะต้องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ มิฉะนั้นแล้ว การสอนของครูจะปราศจากความหมาย หากตัวครูไม่สามารถปฏิบัติตามค่านิยมที่ตัวเองพร่ำสอน อันจะก่อให้เกิดความคับข้องใจ หรือความขัดแย้งในการปรับตัวของนักเรียน ซึ่งจะเป็นผลกระทบกระเทือนถึงการสร้างค่านิยมให้แก่นักเรียนอีกด้วย

“...พวกเธอจะต้องอ่านและศึกษาทุกสิ่งทุกอย่างที่คานธีได้
สั่งสอนไว้ด้วยวาจา และด้วยตัวอย่างประจำวันของท่าน แล้วเธอจะเข้าใจ
ได้ว่า นั่นคือคำสอนที่ดีที่สุดในโลก

ชีวิตของคานธี

คำถามท้ายบท

1. ในฐานะที่ท่านเป็นครู ท่านจะใช้กิจกรรมใดเพื่อสนับสนุนการเป็นแบบอย่างทางค่านิยมแก่นักเรียน จงยกตัวอย่างกิจกรรมนั้น ๆ พร้อมคำอธิบาย
2. จงเสนอแนะวิธีการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมแก่เพื่อนครูตามลักษณะสมการการเรียนรู้ที่เขาสอนมาอย่างน้อย 5 สาระ
3. ให้ทดลองเขียนแผนการสอนที่แสดงถึงการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมตามสมการการเรียนรู้ที่ท่านสอนโดยใช้เวลา 1 คาบเรียน 50 นาที

ผู้มีธรรมไม่เคยรู้จักกับความอาฆาตองแเวร และไม่เคยโทษร้ายต่อผู้ใด ไม่ว่าเป็นมิตรหรือศัตรู

หนังสือคัมภีร์ ของ “ศรีบูรพา” หน้า 189 (จากโลกสันนิวาต หน้า 202)

คานธีเริ่มสอนบทเรียนอันยิ่งใหญ่ให้แก่อินเดีย นั่นคือ บทเรียนแห่งการพึ่งตนเองและ
ช่วยตนเอง

There he begun to teach India the Great lesson of Self-reliance and self-support

ชีวิตของคานธี

เรื่อง อุไร กุศลาศัย แปล